

IGNORERAR DU MIG?

Leif Holmstrands nya diktsamling är en bok av kärlek. Kärlek som språk och som transformation. I mestadels bundna och rimmade dikter och i sju plus sju fotografier av poeten som muterade helgon. kommer denna kärlek läsaren till mötes. Gränsupplösning. Allt uppgår i värme och djup, skriver Gordana Spasic i sin recension av *Herrarna och djuren*.

Lyssna på recensionen? Klicka på pilen!

Leif Holmstrand är inte bara författare, han är även konstnär och musiker. Genom hela sitt konstnärskap har han återkommit till teman såsom förvandling, upplösning, konststillhörighet och erfarenheten av att könas in i en kropp, kärlek och ensamhet. Verken kan sägas vara flerskiktade, lagren mjuka och hårda. Formerna för böckerna har skiftat men hanteringen av språket är alltid detsamma. Öm, och alldeles egen. Hans senaste bok, *Herrarna och djuren*, är en nätt diktsamling om omkring sextio sidor och kan sägas vara ett slags kondensat av författarens gärning (låt vara att det saknas inslag av skräck). På framsidan av skyddsomslaget avbildas en hög män, brottare, som hakar in i varandra. Greppen är på en gång kärleksfulla och våldsamma. Även där är skikten flera. Lyfter man av skyddsomslaget är nämligen endast de två männen nederst i högen kvar.

Dikterna är skrivna på bunden och rimmad vers och uppdelade i åtta kapitel. Boken hör till det naturlyriska stråket i Holmstrands författarskap, med dess särpräglade motivkrets (här finns både myror och steklar t.ex.). Utöver flätrim och parrim står tre dikter på fri vers samt sex stycken WhatsApp-meddelanden på engelska att finna – ett meddelande per i övrigt blank sida. Holmstrand lämnar sällan saker och ting åt slumpen, varför man får anta att det finns en tanke med att varumärket WhatsApp skrivs ut. Kanske så enkel som att kärlek inte existerar i ett vakuum, att marknaden hittat in i våra samtal (och därför hjärtan, förlåt). Samlingens första del består av nedan citerade meddelanden följt av en kortare dikt på fri vers.

2018-07-09, 23:35, WhatsApp

I am waiting for you today. I miss you. You are busy today

/.../

2018-07-10, 16:09, WhatsApp

Today I will send you a message. I am probably far away today, but send me a message that if you return we meet

/.../

2018-07-11, 14:03, WhatsApp

Are you annoying me

Del ett bär titeln “TILLÄGNAN”. De ovan citerade raderna, lästa ihop med titeln på kapitlet, präglar sedan i hög grad läsakten. Det är förstås omöjligt att fastställa vem eller vad den är tillägnad. Men det gör att jag läser *Herrarna och djuren* som en bok om, eller kanske snarare av, kärlek.

Meddelandet “Are you annoying me”, följer på två andra meddelanden, till synes obesvarade. Jag kan inte låta bli att undra om den fråga avsändaren avser ställa egentligen är: Are you ignoring me? Det minner om djurets stumma väntan på sin herre. Också herren är stum, orsaken därtill okänd.

“Låtsaspojarkarna” möts till slut eller ofta, talar inte men de går samman, säger dikten som får avsluta kapitlet. Vad betyder att mötas i sammanhanget? Kan man verkligen mötas utan att tala? Bokens femte del speglar den första till sin uppbyggnad. I dess avslutande dikt har låtsaspojarkarna blivit till kvinnoherrar. Tempus växlar här till dåtid, “de talar talade” och “de gick isär de återgick”. Ordet återgå förutsätter en särskild plats, något slags normaltillstånd. Det kan här läsas

som att det kräver att kvinnoherrarna går isär, att återgå till “det normala”. Vad det normala nu kan vara.

Bokens åtta delar heter som följer. (1) TILLÄGNAN, (2) PLANTERINGAR, (3) SVÅRT INTRÄDE, (4) TA PÅ DESSA/VARMA ELLER KALLA HERRAR, (5) OPAKA ELLER HALVOPAKA TING, (6) VINGPAR OCH HJÄLPARE, (7) UPPFÖLJNING OCH TRANSFORMATION, (8) AVKASTNING. Ordet avkastning upptar tankarna, och att något planterats (del 2) med förväntan om avkastning. Avkastning förutsätter vidare en *tillgång*. Det ser ut att röra sig om något slags resa, från punkt A till punkt B. De som läst Holmstrand tidigare vet dock att han sällan jobbar linjärt.

I en av dikterna vistas ett du i “fågelhamn” där “Före detta utan namn/kvittrar fram en hårig famn.”. Fågelhamn vittnar om en tillfällig vistelse. Dikten heter “EN TIDIG MORGON I PARKEN”. Mötet är sexuellt. “Du är lycklig. Öppna, spill,/droppa svett i hans pupill.” Bilden: en fågel som matar en annan av sin sort, fast med svett. Fåglarna är ömma, svalan t.ex., och de möts utan att tala. “Lystnad liknar kärlek här” står det på ett annat ställe. Sett i skrift såhär framstår gränsdragningen lystnad/kärlek som forcerad.

/.../

**Se de fjorton hjälparnas vackra händer
fladdra hastigt bakom en brunnen lust
mot din utgång. Sjukdomen ljuset sänder
för att öppet söndra, du liknar just
små dammtussar i en pust.**

/.../

Till dikterna har fogats Holmstrands svit om sammanlagt fjorton bilder vid namn “Holy Helpers”. Det är fotografier på Holmstrand som muterade helgon, ett slags flimrande självporträtt med virtuell sminkning i mer eller mindre grälla färger. Sju stycken på varsin sida om skriften, som vaktade de den. Bildsviten finns att skåda just nu på Galleri Ping-Pong i Malmö. “Fjorton kondoleanskort. Fjorton välgångsönskningar. Fjorton flerskiktade ansikten.” står det skrivet i utställningstexten.

De fjorton finns i texten också, och benämns både helgon och hjälpare. När man ber till helgon ber man om deras förböner, dvs. att de ska lägga fram ens vädjan inför Gud. Hos Holmstrand finns ingen Gud, dock en Transformator. Transformatorn, tja, det kan syfta till “kärlekens transformativa kraft” eller rent kroppslig transformation. Varför är helgonen fjorton? Många av dikterna bär den magiska ramsans prägel och det ligger därför nära till hands att söka svar i

numerologin. Jag läser mig till följande. "Most Numerologists see the number 14 as indicating a time of change or transformation." Jo.

Steklar förekommer som nämnt redan, och *Stekelgång* är ju titeln på Holmstrands debutdiktsamling. Steklar är den ordning insekter som genomgår fullständig förvandling. Många av dem är dessutom parasitoider, ett mellanting mellan parasit och rovdjur. Någon, eller några, i boken genomgår en transformation. Jaget är osäkrat och växlar till du och vi växlar till ni. På vägen finns död. Duet/jaget som förts ner i myllan är ett gott att vänta, står det på ett ställe. Någon har lagt bitar av sig själv i jord, i hopp om avkastning, om att något nytt ska slå upp från densamma. Ett "helhetsjag". "Transformatorns löftesrika tal/gällde djur och människa, ett låtsasval" står det i bokens näst sista kapitel TRANSFORMATION OCH UPPFÖLJNING.

/.../

**Celler slocknar, faller ur pupiller,
liknar köttsligt hålrumsgråt vi spiller
längs med helhetsjaget,
fredsfördraget.**

Helhetsjaget liknas vid fredsfördrag. Fredsfördraget är en kompromiss, ledsamt till sin beskaffenhet, eftersom det som huvudregel följer på en väpnad konflikt. Celler slocknar och det har uppstått hålrum i kroppen. Jaget är "helt" men kroppen är ödelagd, som efter ett krig.

**Lilla berget stelnade. Dess krön
frigav dubbelt mineraliskt kvinnokön**

**bärande ett pojkars muskelplagg,
gamla kromosomer, spindelben och slagg.**

**Före mig fanns hon, och efteråt.
Stämmer in i svårbegriplig lyckogråt**

**gör de främmande, besjunger fritt
frusen myrmark, saltsten, kalk och allting vitt,**

**mjölkersättning, mjöl, albinodjur,
hennes dräkt, en bländad pojke i sin bur.**

Svårt förpuppade utan morgondag

viskar han det mest akuta: Är du jag?

Titeln på dikten ovan, "FÖRE ELDEN ELLER EFTER", hintar om att transformationen är en fiktion. En hon finns både före och efter och en pojke, inburad, i en kropp.

/.../

**Ensamheten död!
Sönderdelas vi
till fler i domningsöverflöd,
till ni?**

**Vaga främlingsord
lättar och gör loss.
De lyser en sorts väg för er
i oss.**

Ensamheten död! Att sönderdelas blir i sammanhanget att uppgå i *fler och* därför också råda bot på ensamheten. Att sönderdelas är, anar man, inte helt positivt, och står inte i proportion till den önskade effekten. Ensamheten tycks vara allt annat än död, men tillfälligt avhjälp, genom bland annat vaga främlingsord.

**Snart når morgonljuset fram till nacken
som hölls fast av kärlekshand.
Handens myror saknar stacken,
äter av din smuts ibland,
smuts i sängens svett och sand.**

**Första morgonljuset lugnar ner dig,
visar att din smuts är ren.
Värmer stekelordning. Djuren ger sig,
färdiga med rädslans sken,
lämnar huden ren och len.**

Rädslans sken bör vara mörkret, natten. Myrorna känns igen. Myror står för oro, stacken står för hem. En myra som saknar stacken, är en förvirrad kropp. Att någons smuts uppträder som ren, är en bild för kärlek och att lämna huden ren och len, är så nära fysiskt man kan komma.

**En smutsig
och inte längre hoppfull
idogt strävande sorts människa
bläddrar genom mörkt arkiv
fullt av dumheter
sminkar omvärld och sig själv
det ljusnar**

Dikten ovan är samlingens avslutande, liksom den sista av de tre dikterna på fri vers. Det magiska, vaggande, är borta. Det finns ingenting som är att komma ut "på andra sidan", inte här. Det har aldrig funnits en kärleksfull plan för ens liv. Dörrarna som leder en "fel" står öppna. Att idogt sträva efter att upprätthålla en identitet, ett helhetsjag, är att misslyckas.

Varför har jag, med hänsyn till ovan, läst *Herrarna och djuren* som en bok av kärlek? Dels är det kärlekens "transformativa kraft" jag tänker på, vårt ekonomiserade förhållningssätt till relationer. Vi planterar ett frö och sedan slår en planta upp och den plantan ger i sin tur avkastning, ett helhetsjag. Nä. Boken är en kärleksfull påminnelse om, att det inte är så det funkar. Kärlek är för mig också författarens omsorgsfulla hantering av språket. Det finns hav i alla djuren slås det fast i en annan dikt och, sedan, "pälsdjur ner i haven förda/slutligt varma, varmt berörda". De (eller vi?) "brinner där tillsammans döda,/ levande och mycket spröda." Bilderna kommer upp för mig i tid och otid. I havet finns de döda och de levande jämsides, själva havet står för drivkraften till livet och dödens intighet. Haven är omöjliga att manipulera och behärska (haven är inuti djuren som är inuti haven som). Värme framställs i en mångfald bilder. Djurens och havens varma djup och pälsdjuret som till sin natur är varmt. Och så branden mitt i havet. Gränserna löses upp, allt uppgår i värme och djup.

Herrarna och djuren
Leif Holmstrand
Albert Bonniers, 2020.

Författarfoto: Privat.